

δωμάτιόν του ἀντικείμενόν τι, ὅπερ περιπτάμενον ἐπέψυσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· ἦτον ἡ ταινία, τὸ ἐλαφρὸν περιδέριον· ὁ τέλας ἡρωϊκὸς νεανίας μετὰ προληπτικῆς σπουδῆς ἤρπασεν αὐτὸ καὶ ἔκρυψεν ἐν τῷ κόλπῳ ἐπὶ τῆς καρδίας του, ἀφ' οὗ πρῶτον ἀρῆκεν ἐπ' αὐτοῦ πλεῖστα ὅσα φλογώδη φιλήματα.

Καθ' ἣν δὲ στιγμήν τὸ ὄχημα ἔτριζεν ἐξερχόμενον τῆς αὐλῆς, ὁ νεανίας ἀνυψώσας τὸ μέτωπον, ἔριψε βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐξώστρας· τότε ἐφάνη αὐτῷ ὅτι τὸ παραπέτασμα τῆς θυρίδος τῆς Αἴνας πρὸς στιγμήν ἐκινήθη.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἐκεῖνο ὅπερ μένει.

I.

Τὸ θέρος τοῦτο ὁ Ἰωάννης διῆλθεν εἰς Ἀρκασὸν τὸν χρόνον τῶν διακοπῶν, ἢ μάλλον μέρος τοῦ χρόνου τούτου, διότι εὐθύς ὡς τὸ σχολικὸν ἔτος ἔληξεν, οἱ Ραμβέρ ἐσυραν αὐτὸν εἰς Ἀζάν.

Ἀν' Ἀρκασὸν κατὰ παράδοξον ἰδιοτροπίαν τῆς τύχης, ὁ Ἰωάννης ἀνεύρον ἀρχαίους τινὰς γνωρίμους αὐτῷ, ἐν οἷς καὶ νεαράν ὥραίαν Ἀγγλίδα, τὴν Αἰδὺ Μέλβελ, ἣτις ποτὲ ἐκάλετο Ἰλδα Βαίικλεϋ.

Κατ' αἵτησιν τῆς συζύγου αὐτοῦ ὁ σὲρ Γεώργιος Μέλβελ, ὅστις εἶχεν ἐνοικιάσει προσκαίρως λαμπρὸν οἰκίσκον ἐπὶ τοῦ βουλευδάρτου τοῦ «Ὠκεανοῦ», προσεκάλεσε τὸν κ. Δαήλ εἰς τὰς ἀριστοκρατικὰς ἐκδρομὰς εἰς τὸ δάσος τῆς Τέστης, καὶ ἐθήρευσε τὴν ἀλώπεκα ὁμοῦ μετὰ τοῦ νεαροῦ Ἀσκληπιάδου. Διότι ἦδη ὁ ἰατρός Ἰωάννης Δαήλ εἶχεν ἀποδῆ διάσημος.

Εἶχε φθάσει εἰς τὸ τριακοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἡ δὲ ἐκλογὴ τοῦ ἐπαγγέλματος, ἐπὶ μακρὸν ἀναποφάσιτος διαμείνας, καθωρίσθη ἤδη. Ἐγραφεν ἔτι ἐνίοτε, ἀλλὰ μόνον πρὸς τέρψιν, καθ' ὅτι, καίτοι ἀνῆκεν αὐτῷ ἀκόμη ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπιφυλλίς τῆς «Παλαιᾶς Γαλλίας», ἀλλ' ἐκ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ λογίου, ὥς ἐν τῷ παρελθόντι κατεῖχεν, ἐτήρει ἤδη μόνον τὸ χάριν καὶ εὐκρινὲς ὕφος, ὅπερ περιέβαλλε διὰ λάμπειως ἐξαισίας καὶ τὰ τραχύτατα ἐπιστημονικὰ θέματα.

— Διατί ὁ Ἰωάννης, ὁ ἐραστὴς τῆς φιλολογίας, ὁ ἀνθρωπος ὁ κεκυριευμένος ὑπὸ τοῦ ἰδανικοῦ καλοῦ ἀφιερῶθη εἰς τὴν ἱατρικὴν;

Τοιαύτην ἐρώτησιν προὔτεινεν αὐτῷ ἐσπέραν τινὰ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐπὶ τῆς προκουαίας ἡ Αἰδὺ Ἰλδα, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Ραμβέρ καὶ τῆς κ. Ἰωάννης Δωροῦ, ἄλλοτε Ἰωάννης Δερούζ.

Ὁ Δαήλ ἐξηγήθη τότε δι' ὕφους λίαν εὐθύμου.

— Διὰ τί ἀφιερῶθην εἰς τὴν ἱατρικὴν; εἶναι ἀπλούστατον· ἐνθυμίσθε, κυρία, τὰς ἐν τῷ οἰκοτροφείῳ Κολλᾶρ παραδόσεις μου; αἱ παραδόσεις ἐκείναι, ὥς ἀγαπᾷ ἔτι ἡ καρδιά μου καὶ ἡ μνήμη μου τηρεῖ εὐλαδῶς, ἀπεφάσισαν τὴν ἐκλογὴν μου. Θὰ μ' ἐπέλειπεν ὁ χρόνος ἂν ἐπεχείρουν νὰ ἐκθέσω ἡδὴ

λεπτομερῶς τοὺς ἀλληλωνδέτους συλλογισμούς, ἅμα δὲ καὶ τὸ σύνολον τῶν περιπτώσεων αἵτινες μὲ διέεθκαν πρὸς τὴν ἀπόφασιν ταύτην. Λέγω μόνον ὅτι ἡμέραν τινὰ, συλλογιζόμενος περὶ τῆς καταπληκτικῆς δαπάνης τῆς παραγωγικῆς ἱκανότητος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐν σχέσει πρὸς τὰ προϊόντα ἀτινα ὁσημέραι παράγει, προέβην εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν κοινωνικῶν ἐπαγγελμάτων, κατὰ τάξιν ἀνάλογον πρὸς τὴν ἀναγκαιότητα καὶ ὠφελιμότητα ἐκάστου· κατέταξα λοιπὸν εἰς μὲν τὴν πρώτην θέσιν τὸν γεωργόν, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τὸν ἀρτοποιόν, εἰς δὲ τὴν τρίτην τὸν ἱατρὸν· ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ἱερέα, τοῦτον ἐπίτηδες ἐξήρῃσα τῆς τοιαύτης ἐκτιμήσεως, καθ' ὅτι οὗτος, καλλιεργητὴς, τροφεὺς καὶ ἰατρός συνάμα τῆς ψυχῆς, ἀνήκει καὶ εἰς τὰς τρεῖς συγχρόνως τάξεις, ὥς εἶπον, ἐξιδανικεῖται αὐτός.

— Ἀ! ἀνέκραζεν εὐθύμως ἡ Ἰλδα· παράδοξος κατὰ τάξιν! ἀλλ' ἀφ' οὗ ὡς βᾶσιν λαμβάνετε τὴν ὠφελιμότητα, διατί, κ. Δαήλ, θέτετε τρίτον τὸν ἱατρὸν;

— Διότι, ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς ὠφελιμότητος, κυρία, ἡ δρᾶσις τοῦ ἱατροῦ ἔγκειται ἐν τῇ ἐξαιρετικῇ μόνον περιπτώσει τῆς ζωῆς· ὑπάρχουσιν, εὐτυχῶς, πάντοτε ἐν τῇ κοινωνίᾳ πλείονες ὑγιεῖς ἢ ἀσθενεῖς· ἐνεκα τούτου λοιπὸν, ὁ γεωργός, ὅς τις παρέχει αὐτῇ τὸν σίτον καὶ τὸ κρέας, ἥτοι πᾶν ὅτι ἀμέσως ἀπαιτεῖ ἡ συνήθης τοῦ βίου κατάστασις, εἶναι ὁ πρῶτος· ὁ δὲ ἀρτοποιός, ὅστις παρασκευάζει τὸν ἄρτον, ἥτοι τὴν κυρίαν τροφὴν τοῦ πένητος, εἶναι ὁ ἀμέσως ἐπόμενος.

— Καὶ ἰδοὺ πῶς συμβαίνει, διέκοψεν ὁ Φήλιξ, νὰ τεθῶ ἐγὼ ἐπὶ κεφαλῇς τῆς κοινωνίας· ζήτω ἡ παράδοξος κατὰ τάξιν σου, φίλε μου!

Ἡ δὲ σύζυγος τοῦτο ὑπέλαβεν.

— Ν' ἀκούσωμεν, τὴν συμπλήρωσιν τοῦ συλλογισμοῦ σας, κ. Δαήλ.

Ὁ Ἰωάννης ἐξηκολούθησε.

— Ἐσκέφθην λοιπὸν κατ' ἐμαυτὸν ταῦτα πάντα· βεβαίως ἂν ἤμην στρατιώτης ἢ ναυτικός παρόμοιαι σκέψεις οὐδέποτε θὰ μοι ἐπήρχοντο· ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἤμην ἢ «ἀνθρωπος τῶν γραμμάτων» ὥς ἔλεγε φίλος μου τις, ἤμην δηλαδὴ πλεονασμός τις μόνον ἐκ περισσοῦ εἰς τὰς κοινωνικὰς χρησιμότητας. Εἰρήσθω ἡδὴ μεταξύ ἡμῶν ὅτι οὐδεὶς πλέον ἐμοῦ ἐλεεινολογεῖ τὴν ὑπεραρθονίαν τῶν περιττῶν ἐν τῇ συγχρόνῳ ἐποχῇ, τὴν ἀνωφελῆ συσσώρευσιν καὶ ἀχρηστοποίησιν οὕτως εἰπεῖν πολλῶν ἱκανοτήτων ἄλλης φύσεως εἰς τὰς λεγομένας ἐλευθερίας τέχνας· μυριοὶ ἐπὶ μυρίων καὶ πλείονες ἔτι ὑπάρχουσι μυθιστοριογράφοι, ποιηταί, ραψωδοί, διαφόρου ἄξιως, ἐννοεῖται, ἀπὸ καλαισθητικῆν ἐποψιν· πλείονες ἢ μυριοὶ δικηγόροι, καὶ ἱατροὶ ἔτι· τοῦτο φέρει ἡμᾶς εἰς θέσιν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ ἀνθρωπότης οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν ψυχαγωγίαν ἐπιζητεῖ, προφανῶς δὲ ἐνεκα τῆς πλάνης ταύτης, ζῇ κακῶς, τρώγει ὀλίγον, καὶ κατὰ λόγον τῆς ὁσημέραι ἐπεκτάσεως τοῦ κύκλου τῶν ἐγκληματικῶν πράξεων, πλείονα ὁσημέραι ἀνάγκην λαμβάνει τῆς ὑπερασπί-

σεως τοῦ δικηγόρου καὶ τῶν θεραπευτικῶν φροντίδων τοῦ ἱατροῦ.

— 'Ιατρέ! ἀνέκραξε γελῶν ὁ κ. Μέλβιλ· νομίζω ὅτι προχωρεῖτε πολὺ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ὑπερβολῆς.

— 'Ω! ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος, ἡ ὑπερβολὴ σπανίως εἶναι σφάλμα. Συμπληρῶ λοιπὸν τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκλογῆς μου· ἐσπέραν τινά, — εἶχον ἤδη λήξει τέσσαρα ἔτη τῶν ἱατρικῶν σπουδῶν μου, — εὗρον εἰς ἀποκεντρον συνοικίαν πτωχὸν τινά τὸν ὁποῖον ἡ φθίσις κατέφθειρεν ἀηλεῶς. Κατὰ θείαν εὐδοκίαν ἠδυνήθη, δι' ἐπιμελῶν φροντίδων, ν' ἀπολαύσῃ τὴν χαρὰν τοῦ νὰ ἴδῃ βελτιουμένην τὴν κατάστασιν αὐτοῦ. Ἡ φθίσις διέμεινε μέχρι τοῦδε νόσος ἀνιάτος· ἀλλ' ἐν τούτοις ὁ πρῶτος πελάτης μου ἐθεραπεύθη! "Ἐκτοτε ὁ κληρὸς, ἡ μάλλον ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἱατροῦ ἐν τῇ κοινῇ μοι ἐφάνη θαυμασιὰ καὶ ἱερὰ· ναι! νὰ ὁρμῇ τις εἰς τὴν πάλιν ἐκθύμως, ἔχων ὁδηγὸν τὸ ἔλεος, σκοπὸν τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ πλησίον, ἀντιπάλους τὸν θάνατον καὶ τὸν φυσικὸν πόνον τὸν σκληρότερον καὶ αὐτοῦ ἔτι, τὸν πόνον, ὅστις ἐκνευρίζει, βασανίζει, ἀπελπίζει τὰ θύματα αὐτοῦ· νὰ ἀντιμετωπίζῃ τοὺς φοβεροὺς τούτους δράκοντας ἐπίσης ὑπὸ τοὺς καλλιμαρμάρους θόλους τοῦ πλουσίου ὥς καὶ ὑπὸ τὸ ἥριπυμένον τοῦ πένητος μέλαθρον· νὰ γεύηται ἔστιν ὅτε τῆς ἀνεκφράστου χαρᾶς τοῦ μεταβάλλειν τοὺς θρήνους εἰς γέλωτας, τοῦ σπογγίζειν τὰ δάκρυα ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τῆς ἀπεγνωσμένης δυστήνου μητρὸς καὶ ἀναρπάζειν τὰς τρυφερὰς ὑπάρξεις ἀπὸ τῶν σιδηρῶν βραχιόνων τοῦ περισφιγγόντος ἤδη αὐτὰ ὑπὸ τὰ παραπετάσματα τῆς κοιτίδος αἰφνιδίου φάσματος τοῦ θανάτου, ὦ! ὅποια κλήσις θεόδοτος, ὅποιος πολυθαύμαστος στέφανος ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἱερᾶς ἀφοσιώσεως! Διέγων ὅτι οὐδεὶς προορισμὸς δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τοῦτον, ἐπεθύμησα δὲ νὰ μετᾶσχῃ τῶν μαχῶν καὶ τῶν θριάμβων αὐτοῦ. Ἰδοὺ διὰ τί ἐγενόμην ἱατρός.

Ὁ Ἰωάννης εἶπε ταῦτα πάντα ἐν ἀφελείᾳ· ἀλλὰ καθ' ὅσον ὠμίλει, ἡ φωνὴ αὐτοῦ καθίστατο ἐνθέρμοτέρα καὶ ζωηρότερα ἢ φυσιογνωμία αὐτοῦ· αἱ δὲ τελευταῖαι ἐκεῖναι λέξεις ἀπήχησαν τόνον ἀληθοῦς ἐνθουσιασμοῦ· ὦ, ναι! εἶχεν ἀληθῶς ὑπακούσει εἰς ἀνωτέραν κλήσιν, γενόμενος ἱατρός.

Καὶ προσέθηκε μετὰ πεποιθήσεως ἀρρήτως βαθείας καὶ ἰσχυρᾶς.

— Σὺς ἐρωτᾷ, ποῖα ποίησις δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν ὑψηλὴν ταύτην ποίησιν τοῦ ὑπὲρ τῆς ζωῆς ἀγῶνος; — Ἡ ζωὴ εἶναι τὸ μόνον ἀγαθόν, ὅπερ ὁ Θεὸς ἐνεπιστεύσατο εἰς τὸν ἄνθρωπον, πάντα δὲ τὰ ἄλλα εἶναι παρεπόμενα αὐτῆς. Ἡ ζωὴ! τί ἄλλο λοιπὸν εἶναι αὕτη εἰμὴ ἡ ἀδιάκυστος κυκλοφορία τῶν διακεχυμένων ἐν τῇ φύσει δυνάμεων, ἡ ἐκδηλουμένη διὰ τοῦ θάλλους ἐν τῷ φυτικῷ γένει, διὰ τῆς κινήσεως ἐν τῷ ζῳῳ, καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ διὰ τῆς σκέψεως; Ἐκαστον τῶν ὄντων ἔλαβε μερίδα, ψυχίον, αὐτῆς μάλλον ἢ ἥττον πολυτίμον. Ἐπὶ κεφαλῇ πάντων ἵσταται ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἔχει συνάσθησιν αὐ-

τῆς, διερευνᾷ, καταμελετᾷ, μαντεύει αὐτήν, καὶ ἀπαλλάσσει αὐτήν ἀπὸ τῶν ἀναγκαίων δοκιμασιῶν, ἀσπάζεται μόνον πᾶν ὃ τι αὕτη ἔχει γλυκὺ καὶ παρήγορον. Καὶ ὁ κληρὸς τοῦ ἱατροῦ, τοῦ βαθυτάτου μύστου τῆς ἐπιστήμης ταύτης, εἶναι τὸ διεισδύειν εἰς ὅλον αὐτῆς τὸ βῆθος, διερευνᾷ ἀπαντα αὐτῆς τὰ μυστήρια, κατανοῶν ὁσημέραι ὅτι ἡ συντήρησις τοῦ σώματος ἡ διαρκούσα ἐπὶ ὠρισμένον ἀριθμὸν ἐτῶν δὲν δύναται νὰ ἀπολήξῃ εἰς τὴν χίμαιραν, ἣν καλοῦσι Μηδέν, εἰς τὴν νέκρωσιν τῶν ὑψηλῶν ἰδεῶν, τῶν αἰσθημάτων, ἅτινα ἀποθεοῦσι, καὶ ἅτινα δὲν θὰ ἐγενῶντο ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἂν δὲν ἐμελλον νὰ συνεχισθῶσιν ἀτελευτήτως ἐν ἐτέρῳ τινί.

CHARLES VINCENT

(Ἀκολουθεῖ).

(Μετάφρασις Κ. Α. Π.).

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

TO ΝΕΩΤΕΡΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ.—ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.—
Τὰ Ἑλευσίνεια Μυστήρια, ἔργον εἰς τέσσαρας εἰκόνας, ἔπε
Maurice Bouchor.—L'œyl, δράμα ἑμμετρον εἰς πρῶτας τέσσαρας ἔπε
Armand Silvestre καὶ Eugene Morand (Ἡ Σόφρα Bernhardt).—
ΧΡΟΝΙΚΑ.

Οὐ πρό πολλῶν ἡμερῶν τῇ 10 ἰανουαρίου, ἐδιδάχθη ἐν τῷ Δημοτικῷ Θεάτρῳ τῆς Λυδέκης ἐν Γερμανίᾳ μετὰ πλείστης ἐπιτυχίας τό, ὡς γνωστὸν, βραβευθὲν κατὰ τὸν τελευταῖον δραματικὸν ἀγῶνα τῶν Ὀλυμπίων ἐν Ἀθήναις πεντάπρακτον δράμα τοῦ Κλέωνος Α. Ραγκαβῆ, Ἡ Δοῦκισσα τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ ἔργον ἐδιδάχθη κατὰ μετάφρασιν τοῦ καθηγητοῦ D. A. Ellissen, ὅστις ἐπέγραψεν αὐτὸ γερμανιστὶ *Die Herzogin von Athen*, ἐπεστάτησε δὲ εἰς τὴν σκηνικὴν διακόσμησιν ὁ Emil Valdek, ὁ δὲ ποιητὴς ἐν ἀνευφημίαις προσκλήθεις ἐξάκις ἐνεφανίσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς εὐχαριστήσων. Ἡ κριτικὴ ὑπῆρξεν εὖνους τῷ ποιητῇ τοῦ *Ἡρακλείτου* καὶ τῆς *Θεοδώρας*, ὡς δύναται τις νὰ ἴδῃ ἀναγινώσκων τὰς κρίσεις, αἵτινες ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27 ἰανουαρίου φύλλῳ τοῦ «Νεολόγου». Τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον ὑπεδύσατο ἡ δεσποινὴς Helder μετὰ πλείστης ἐπιτυχίας.

Τὸ ἔργον γινώσκωμεν ἐκ τῆς κρίσεως τῆς ἑλλανοδίκου ἐπιτροπῆς καὶ ἐξ ὅσων ἐδημοσιεύθησαν ἐν ταῖς ἐφημερίσιν, ἐπομένως ἡμετέραν γνώμην οὐδεμίαν ὑποβάλλομεν. Ἀλλ' ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ ἔργου ἐν Γερμανίᾳ, τῆς ἐπιτυχούσης, φανεροῦται ὅτι τὸ νεώτερον ἑλληνικὸν θέατρον ἔχει ἔργα τινὰ νὰ ἐπιδείξῃ καλὰ, ἂν μὴ ἀριστουργήματα, οἷα τὰ κλασικὰ, ἀναμφιέκτους ὅμως δυνάμενα νὰ παραβληθῶσι πρὸς πολλὰ τῶν καλῶν τῶν ξένων θεάτρων. Τοιούτων δὲ ὑπαρχόντων, ὅλως παράλογός ἐστιν ἡ γνώμη, ὅτι στερούμεθα ἐθνικοῦ θεάτρου, ἢν καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος πολλάκις καὶ ἐν ταῖς στήλαις ταύταις πεπλανημένην ἀπεδείξαμεν. Ἐθνικὸν θέατρον βεβαίως εἶνε καὶ τὸ ἀρχαῖον, οὗτινος τὰ ἀριστουργήματα, ὡς ἡ Ἀν-